

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm
Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.**

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

§. 4. De triplici osculo, altaris, libri, & pacis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

322 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
& ianua virginæ mentis, in quam proinde euadit,
& inscribitur illud. *In nomine Patris, & Filij, &
Spiritus Sancti.*

Hoc ipsum Sacerdos aris assistens in fronte scri-
bit, vt vna pudoris notas, continentia characterem,
virginitatis typos & corpore, & animo circumferat.
Et hæc à Crucis signo vitæ benè instituendæ sunt
argumenta: omitto vim illius in Dæmones, alia-
que istis affinia, quia satis obuia, & probè nota.

§. 4.

De Triplici osculo, altaris, libri, & pacis.

INter sacras cæremonias, ritusque quos usurpat
Ecclesia, reponitur osculum, altaris, libri, & illud,
quod vulgo dicitur, pacis, de quo prius quam tra-
ctem: ex Antiquitatis fide, ex Historiarum monu-
mentis, ex Scripturæ authoritate, atque oraculis ali-
qua osculi symbola deducam; tum ea ad meum
institutum reuocabo.

Omniauo osculum symbolum fuit amoris, ac
benevolentie singularis: à qua factum vt apud Gre-
cos, & Xenophontem eadem vox, φιλεῖσθαι, & ama-
re, & osculari significaret: nimirum amor, qui in
cordis regia, & arcano residet, ac latet, subit quo-
dam modo in os, & per illud tanquam per ostium
animi elabatur. Ad eam osculi, & amoris tum in
voce, tum in re ipsa communionem, accessit om-
nium

nium propè gentium vsus, ac sensus, qui amorem suum vnico ferè osculo prodidere: ita apud Romanos inualuit illud, vt amici in morte carissimorum, & filij in obitu parentum, sese ad eorum oscula demitterent, spiritum abiturientem aperto ore, & hiantibus quasi labris excepturi, quod summæ caritatis erat argumentum. Et illud ita cuiq; peruium est, ac tritum, vt pluribus probare sit nefas.

Arcanum magis, ac reconditum illud, quod osculum antiquis etiam fuerit indicium prærogatiuæ, dignitatis, imperij, gratiæque per illud conferendæ.

Exempla si voles tibi dabunt sacra pagina, Doctorum scholæ, ac pulpita, ipsique ritus in Sacerdotum consecratione quondam seruari soliti.

Caligarat Isaac, & oculorum orbis propè amiserat, lucisque huius vsuram, cum ad eum de veneratione redijt Iacob, & à Parente, sene quam optimo sibi bene precari, benedici petijt: cui senex: *Acce-* Gen. 27.
de, inquit, ad me, & da mihi osculum fili mi. v. 26.

Quid opus osculo, quærit Abulensis? opus enim uero quam maximè. Ambiebat Iacob iura primogeniti, & amplissimi in fratres, ac posteros principatus: eum bonus Isaac in Iacobum filiolum natu minorem vno osculo transfundit.

Ita deinde posteris sæculis cum Saulem in Regem vnxit, crexitque Samuel, *Deosculatus est eum,* 1. Reg. c
& osculo ei regios animos, dignitatem, maiestatem, 10. v. 1.
q. 20.

Sf 2

gratiam

324 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
gratiam impertijt : ita censuere Theodoretus, &
Procopius. Quamquam alij id referri malint ad
obseruantiam, quam Sauli osculo testabatur Sa-
muel : more tum recepto, vt populus in signum
submissionis Regem oscularetur. Quod si à regia
ad lyceum transire velis, & in hoc osculo sua vis, &
authoritas. In cōferenda laurea doctorali, & nouel-
lorum doctorum inauguratione, Academiae Prin-
cipes dabant osculum, vt quam habebant in do-
cendo authoritatem per osculum quodammodo
transmitterent.

Neque mirum si ea legendi, docendique pote-
stas ita diffundi potuit, cum & ipsa gratia quæ cœ-
li quodammodo, beatæque æternitatis dos est, fe-
menque gloriæ, sic possit participari. Certè quon-
dam in consecrationibus Sacerdotum mystica fie-
bat osculatio; & Episcopus Neomystæ incumbens,
impertito osculo consecrationem perficiebat. Imò
& ipse seruator optimus in discipulos insufflauit, &
illo suo spiritu, benignaque ad osculum inclinatio-
ne, Spiritum Sanctum, eiusque dona, ac charismata
immisit, atque inspirauit.

Est deinde osculum symbolum honoris, testi-
monium reuerentiæ, ac submissionis : quam vt
prodamus, non ori tantum, sed & manibus, & ipsis
vestibus osculum figimus. Vt sit illud professio que-
dam excellentiæ, & auctoramentum seruitutis.

Ita

Ita quondam deuota, supplexque pœnitens Magdalena, ad Christi, Seruatoris sui pedes abiecta, eos osculabatur.

Ita Constantinus Imperator ab imperij culmine magnus, ab insigni pietate, ac demissione longè maximus, suauari solitus oculos, & cicatrices Confessorum: gestiebat nimirum vi amoris, religionis impete erumpere, & complecti inuictos illos Christi Heroas, fidei pugiles, & cum eorum virtute, ac pietate quodammodo coniungi, ac conglutinari, quod per osculum faciebat. Imò quod in antiquitate laudes, ac mireris, iam inde ab initio susceptæ fidei, Imperatores & Principes Episcopis aduentantibus osculum offerre soliti, eratque illud signum venerationis, quod à laicis exhibebatur.

Sic olim S. Ambrosius cum ad Maximum Legatione fungeretur, & ille in prætorio ad osculum assurrexisset. *Nolo, inquit Ambrosius, osculari ut Episcopus, qui in prætorio vocatus sum tanquam non Episcopus.* Sui semper similis magnus Præsul, memorque Pontificiæ dignitatis, ferebat ægrius se fuisse vocatum, cum in palatio honoratius de sua legatione cum Imperatore conferre potuisset.

Eandem animi libertatem, ordinisque sui sacram maiestatem multis post sæculis tenuit S. Hugo Lincolnensis Episcopus: cum enim Richardi Angliæ Regis offensam incurrisset, quod eius no-

326 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
mine pecuniam à populo colligi vetuiffet : nihil ta-
men Regem veritus eum adiit, quem in facello do-
mus regiae ad altare conuerfum à tergo compel-
lans, *da mihi*, inquit, *osculum*.

Hic primò stupor Regem inuasit, & magna sa-
cræ libertatis admiratio ; deinde tanta Præfulis reue-
rentia, & authoritas, ad debitæ submissionis officia,
ad osculum induxit : inò & ad regias illas voces.
Si tales forent plerique Episcopi, Reges modestius a-
cturos : Nimirum infulæ, pedoq̃ue pastoralisua
vis etiam ad commouendos, & subiugandos rebel-
les animos ; maximè si virtus, constantia, & ardua
quædam libertas accesserit. Sed institutum profe-
quamur. Non enim solum honoris, ac veneratio-
nis signum est osculum, verum etiam obedientiæ,
debitæq̃ue submissionis.

Cum esset Pharaoni Iosephus carus in paucis, &
Ægypto, summo cum imperio præficiendus : sic
ad illum Pharao : *tu vero eris super domum meam,*
& ad tui oris imperium cunctus populus obediet :
Hebraicè *Iissac*, omnis populus ad ostium oscula-
bitur, quod erat argumentum insignis obedientiæ,
quæ Iosepho reddenda fuit, ex Pharaonis arbitrio.
Ita quondam vates regius cum præfaga mente, en-
theoq̃ue spiritu, iam inde à suis sæculis ætates lon-
ge consequentes monere vellet, atq̃ue obtestari,
vt Messia se se submitterent, illiq̃ue essent obedien-

res in paucis: his verbis, & hac adhortatione vsus. *Apprehendite disciplinam, in lingua sacra, osculamini filium, hoc est Dei filio, & Mellix, Seruatori vestro obaudite.* Ps. 2. v. 12.

Est & aliud ab osculo bonum: pignus quod-
dam, & arrha data, atque acceptæ fidei, cuius vim,
vinculaque sacratoria dum agnoscit Theodosius,
statuit, vt si quæ à sponso, ante nuptias initas spon- L. 5. de spons.
sæ facta sit donatio, ea valeat media ex parte, si ta-
men adfuerit osculum; secus si defuerit, nihil vali-
tura. Nimirum ab osculo fidei tessera, & sinceræ
mentis nota firmatur contractus, & si non accesse-
rit, infirmatur. Ad eandem osculo inditam legem
pertinet illud, quod refert Zonaras in Concilio
Trullensi: si quæ virgo post contracta iam sponsa- Can. 98.
lia, à sponso osculum admiserit, habeatur vt adul-
tera, si ad alium virum diuerterit, si aliò amores in-
flexerit. Non esset autem adultera, neque rea haberi
posset tantæ perfidiæ, nisi vel vno osculo fidem
censeretur obligasse.

Postremum quod in osculo legimus est insigne
pacis, & specimen amicitix singularis, à qua Hebræi
cognatas, affines & aliquo sanguinis nexu sibi iun-
ctas osculo salutabant: & Romanæ fœminæ pri-
mis temporibus virorum frontes osculabantur. Vi-
ris autem etiam datum illud, vt fœminis in ore os-
culum figerent, maximè verò post latam legem
de

328 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
de non bibendo vino, experiendi enim gratia an
vinum bibissent, in osculo communicando, os ad
os admouebant; hinc illud Arnobij. *Affinibus, &*
propinquis osculari eas fas est, vt sobrias comprobent.

Arnobius
l. 2. ad
Gentes.

Sed nihil adeo pacem ostendit, ac probat, atque
osculum, quod omnium prope gentium consuetu-
dine, sensuque habitum est concordiae symbolum.

Tom. 10.
serm.
quodam
de diuer-
sis.

Ita, vt aduertit Augustinus. *Olim osculabantur se in-
uicem Christiani in osculo sancto, quod est signum pa-
cis, si quod ostendunt labia, fiat in conscientia, id est,
si quomodo labia tua ad labia fratris accedunt, sic
cor tuum à corde illius non recedat.*

L. 6. He-
xam. c. 9.

Ab ingenito illo naturæ sensu, iudicioque om-
nium nationum, factum vt Iudæ osculum, quod
pacem præferre debuit, & bellum Seruatori intulit,
appelletur à Sanctis Patribus *prodigium*. De illo sic
Ambrosius. *Dominus velut prodigij genus in prodi-
tore condemnans, ait. Iuda osculo filium hominis
tradis? hoc est, caritatis insigne conuertis ad signum
proditoris, & infidelitatis indicium? pacis hoc pigno-
re vteris ad officium crudelitatis? bestiali igitur
oris obsequio inferentem potius necem, quam charita-
tis fœdera deferentem diuinæ arguit vocis oraculo.*

Eandem infandi Iudæ simulationem, peruersum
atque inmitem animum detestatur D. Augusti-
nus, & pio quodam concitatae orationis, irarumque
æstu excîtus, exclamat. *O signum sacrilegum! ô pla-
citurum*

citum fugiendum ! ubi ab osculo incipitur bellum, & per pacis indicium, pacis rumpitur Sacramentum.
 Ita sancti illi Præfules, sui orbis oculi, & gemina Ecclesiæ lumina in illud Iudæ osculum inuehuntur; ita etiam in illud declamauit Antiquitas non voce tantum, verborumque sono: sed & re ipsa, pioque instituto: vt enim mihi author est Tertulianus. Christiani olim in die Paschæ, id est Dominicæ Passionis, à pacis osculo abstinebant, in odium ac detestationem illius osculi, quo in solemni Iudæorum Paschate, à Iuda osculo proditus, hostibus, tormentis, infandæque cruci cesserat Saluator innocentissimus. *Die Paschæ, inquit, quo communis, & quasi publica ieiunij religio est, meritò deponimus osculum: & hoc quidem, interprete Pamelio, in odium, fugamque proditoris osculi.*

L. de o.
rat. c. 14.

Ibidem.

His ita ex occulto naturæ genio, rationis sensu, ipsaque Antiquitatis fide constitutis; propius ad quæstionem mihi propositam accedo, & rationes inuestigo triplicis illius osculi, altaris, libri, & pacis.

RATIONES CVR SACERDOS ALTARI,
 LIBRO, ET DIACONO OSCVLVM
 PRÆBEAT.

Sancti Patres, qui sacrorum rituum obseruationes sunt, eorumque causas studiosa quadam, piaque indagine rimantur, censent osculum altari à ministro apprimi in signum venerationis: tum

T t

quia

330 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
quia eo clauduntur Diuorum reliquæ, spolia, &
exuuiæ nobiles magnarum mentium, quæ modo
in cœlis viuunt, regnantque euo beatiore: tum quia
ipsum altare sacrum, Deo dicatum, & ipsius corpo-
ris Christi sedes est, & veluti thalamus amoris; in
quo cum genere nostro, pusillisque mortalibus,
esse, deliciari, ac quiescere non dedignatur. Certè si
de arca scriptæ illæ & probatæ regiæ Dauidis voces.
*Adorate scabellum pedum eius, quoniam sanctum
est.* Si de Christi etiam Infantis præsepio id efferre,
& posteris commendare sit ausus Nazianzenus.
*Præsepe adora, nam quæ Deo oblata sunt, eius parti-
cipatione, & contrectatione fiunt sancta:* Si inquam
& de arca, & de præsepio ita magnificè locuti san-
cti illi Heroes; si & illam, & hoc omni veneratione
dignum censuere: quid de altari credis esse sentien-
dum? hoc certè quod illi; venerandum, imò & a-
dorandum osculo sacratiore; fuit osculum apud
Hebræos, Græcos, Latinos signum adorationis, imò
vox ipsa adorare ex eo deduci videtur; quod vene-
rabundi osculum rebus imprimant, easque ad ora
adducant: inde *adora*, quasi ad ora ductum. Sic
Gentiles suis simulacris oscula dare si possent, sin-
minus, manum exosculari: ita ij qui Solem Orien-
tem pro Numine colebant, osculabantur manum
suam: à quo ritu vt scelerato, & impio se liberum
faciat Iobus, *si vidi*, inquebat, *Solem cum fulgeret,*
¶

Osculatus sum manum meam. Ita Iacob emoriens C. 31. 7.
adorauit fastigium virga eius, vel vt alij, *osculatus* 27.
est; quod osculum adoratio quædam fuit, & eximij
 cultus significatio, quæ sacris aris impendi potest,
 etiam vel eo tantum, quod Christum referat, est
 enim ille *Petra*, & *Lapis angularis*, qui facit *utra-*
que vnum, & Iudæos, Gentilesque vno fidei, vno
 Missæ Sacramento nectit, ac sociat; imò humana
 diuinis, ima summis iungit, dum in vno personæ
 vinculo, diuinam naturam, cum humana copulat,
 atque maritat. Huius porro nexus, ac connubij
 memor, ac reuerens Sacerdos altari præbet osculum,
 eoque Deum hominem adorat.

Et hæc est ratio, quam etiam attigit D. Thomas, 3. p. q. 83. ar. 3.
 quo interprete, altare exosculatur Sacerdos: gratus
 pro illo amoris osculo, quo in Incarnatione ver-
 bum æternum, Dei filius naturam nostram spon-
 sam sibi fecit. Quod si & illud velis, ac ames, ab al-
 taris osculo recipi quodammodo & hauriri gra-
 tiam vberem, virtutum decora, prærogatiuam di-
 gnitatis, non ibo inficias, & lubens, volensque illud
 tibi concedam.

Si enim, vt censet Procopius: Saul ab vno Sa-
 muelis osculo Prophetiæ gratiam, donumque illud
 prælagæ mentis accepit: *osculatus est eum*, inquit,
ut gratiam que in ipso habitabat, ei communicaret.

Si Iacob ab Isaaci parentis osculo iura primoge-
 niti,

332 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
niti, in seipſe deduxit, ſi lauream & docendi autho-
ritatem, ac pondus etiam ex eo deriuare Doctores
nouelli, & melioris ſapientię candidati: quidni &
ab ara principe, in qua ſedet, ac quieſcit, Chriſtus,
Samuele ſanctior, Iſaaco ditior; ipſaſque Patris æter-
ni ſapientia, quidni inquam & ab hoc, & ab illa
copioſę gratię fluenta; cęleſtium opum torren-
tes, ac maria ſapientię deducere poſſit? Poſte-
nim uero ſi uel tantum auuerit ea quę in altari im-
molatur uictima.

De arbit.
interd. c.
4.

Apud S.
Cyprin.
p. 400.

Sed ad oſculum libri tranſeamus, eſt illud inſigne
quoddam, & argumentum reuerentię, ac honoris
illius, quem ſacris paginis, & Scripturę oraculis Sa-
cerdos exhibet: & iure ſanę meritiffimõ: ſi enim
de Imperatorum ſanctiõibus pronuntiauit Am-
broſius. *Velut diuinos adorari apices*: quid de Scri-
pturarum codicibus, quę Dei ad nos litterę ſunt,
& oracula de cęlo miſſa dicendum putas? ſi Ter-
tullianus altiore ut ſolet ſtylo, eis *maieſtatem* tribuit,
& uerę quidem, ac ſapienter; ſi Lucius Epiſcopus in
Concilio Carthaginenſi, ſacroque Patrum confeſ-
ſu, cui interfuit B. Cyprianus, *Sancta, & adorabi-*
lia Scripturarum uerba cenſuit: quid adeo mirum
ſi pio Eccleſię inſtituto Sacerdos aris miniſtrans li-
brum Euangelij dignatur oſculo? Certę ut à Iudęis
aliquid ad rem noſtram mutuemur: eos conſtat
ſacrorum librorum in paucis obſeruantes, ac reue-
rentes

rentes fuisse : nimirum eos spiritus hauserant à Moïse, à sanctissimis illis Patriarchis, à quibus cum vita, & sanguine magnos de Scriptura sensus imbibebant. Et hinc apud eos ea bibliorum reuerentia, vt iuxta illa federe nefas ingens duceretur, & ea illotis manibus tractare magnum piaculum.

Quod si ea probè loti vsurpassent, honoris ergo in altum supra capita sua erigebant, vt seipfos, suaque omnia viderentur submisisse.

Ab illa Scripturæ sacræ authoritate, & insita quadam maiestate fluxit illa obseruantia, cultusque, quem sanctissimi quique ei tribuendum esse censuerunt.

D. Barnabas, & ipse Christi discipulus, Ecclesiæ columen, & facundus cœli orator: Euangelium Mathæi quod ipse sibi sua manu studiosè descripserat, in sinu gestare solitus: imò, & cum eo sepeliri voluit, vt idem tumulus & Apostolum, & Euangelium tegeret: rebatur nimirum vir sanctus ab Euangelio ne sibi quidem mortuo esse recedendum, qui ab eo in vita nunquam discessisset.

Eundem sacris litteris honorem, ac reuerentiam detulit S. Bonifacius Episcopus, & Martyr; qui à virgine locuplete magni beneficij loco petijt, & impetrauit, vt sibi litteris aureis Beati Petri Apostoli litteræ describerentur *ob honorem, & reuerentiam* Tom. 2.
Scripturarum, inquit Baronius.

T t 3

Denique

Denique ne in hoc argumento longior sim, nostra aetate S. Carolus Borromæus qui Scripturam sacram quam sæpius lectitabat: nunquam nisi nudo capite, flexoque genu euolebat: audiebat nimirum in ijs sibi loquentem Deum, & Prophetarum oracula, atque Apostolicæ vocis tonitrua excipiebat, non sine sacro horrore, ac reuerentia; cuius æmulus Sacerdos in augusto Missæ officio, osculo librum Euangelij donare consuevit.

Elabor ad postremum, quod in hoc argumento mihi propositum fuit, osculum, quod pacis appellamus. Originem illud habuit è familia Christi, in qua discipuli redites Magistro suo osculum offerre soliti, in pignus amoris, & insigne venerationis: hinc illæ querelæ & amica expostulatio Christi ad Simonem Phariseum: *Intraui in domum tuam, osculum mihi non dedisti*; de more scilicet meorum familiarium, ac domesticorum. Ex illo, Ecclesiæ pietatis amans, ac retinens, in sacris Missæ solemnij osculum offerri voluit. Ideoque Diaconus olim contenta voce clamabat. *Osculemur nos inuicem*. Ad ea verba, quasi data, acceptaque venia: viri viros, fœminæ fœminas osculabantur, vt mihi testis est Clemens Alexandrinus, qui osculum illud, *mysticum* appellat. D. Paulus, *sanctum: salutate*, in-
L. 3. p. da c. 11.
1. Cor. 16. L. 6. He-xam. c. 9.
quiebat, inuicem in osculo sancto. D. Ambrosius, *pietatis, & caritatis pignus*.

Tertulia-

Tertulianus venerandæ antiquitatis obseruator,
 & interpres, *osculum pacis, signaculum orationis*: quod De Orat.
 à Sacerdote sacrificium immortalī Deo offerente c. 14.
 primum ad Diaconum, & ab hoc ad alios longius
 emanabat. In quo ritu doctè obseruat, Ioannes Be- De diu.
 lethus antiquissimus Theologus Parisiensis: sacris offic. c.
 operantem osculum accepisse primum ab ipsa 48.
 sacrosancta Eucharistia, ac deinde alijs dedisse: vt sen-
 tias vnde tibi, toti que populo amor, caritas, pax esset
 alta, scilicet ab ipso Altaris Sacramento.

Ea basiorum in templis consuetudo non diu te-
 nuit subeunte per osculum flagitio, imò duobus
 scelerum monstris perfidia, & impudicitia, quibus
 animi polluebantur. Hinc Ecclesia (quæ labentibus
 annis, collapsa etiam filiorum suorum innoxia pie-
 tate, prospectum voluit) osculum illud sustulit, &
 tantum sacros inter Ministros seruandum esse exi-
 stimauit.

§. 5.

De eleuatione manuum.

Habet in hoc ritu, sacraque corporis compo-
 sitione, quod arguat, & maledico dente ro-
 dat Hæreticus, & Papistarum Sacerdotem gesticu-
 latorem appellet: vt qui in Missa, velut in scena, co-
 micum agere videatur: modo enim curuo corpo-
 re sese in terram abijcit, modo sublimes oculos, ma-
 nusque in cœlum tollit, modo brachia diducit,
 modo